

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

STRATEŠKO PLANIRANJE I PRAĆENJE JAVNE POTROŠNJE

Metodologija, razvoj i primjena Programa javnih
investicija

Dokument razvijen u saradnji s projektom
Razvoj kapaciteta u ministarstvima finansija na nivou BiH i na
entitetskom nivou za efikasno upravljanje javnim investicijama

EMBASSY OF SWEDEN

Project funded by SIDA

TRIPLELINE
CONSULTING

Sarajevo, oktobar 2014. godine

STRATEŠKO PLANIRANJE I PRAĆENJE JAVNE POTROŠNJE

Metodologija, razvoj i primjena Programa javnih
investicija

SADRŽAJ

LISTA SKRAĆENICA	6
LISTA SHEMA	6
UKRATKO O PJI	7
KONTEKST I METODOLOGIJA IZRADE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA INSTITUCIJA BIH	11
Program javnih investicija i strateški razvojni okvir	11
Implementacija instrumenata i procedura za srednjoročno planiranje u institucijama BiH	13
Ciljevi i metodologija za pripremu PJI institucija BiH	16
RAZVOJNO-INVESTICIJSKI PROGRAM	21
Operativni program 1: Konkurentnost	22
<i>Karakteristike programa</i>	22
Operativni program 2: Zapošljavanje	22
<i>Karakteristike programa</i>	22
Operativni program 3: Održivi razvoj	23
<i>Karakteristike programa</i>	23
Operativni program 4: Socijalna uključenost	24
<i>Karakteristike programa</i>	24
Horizontalni ciljevi strategije	26
KLJUČNE OBLASTI ZA DALJNJE UNAPREĐENJE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA	29

LISTA SKRAĆENICA

BiH	Bosna i Hercegovina
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
DOB	Dokument okvirnog budžeta
EU	Evropska unija
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
G	Grant
IBiH	Institucije Bosne i Hercegovine
I	Institucionalni
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć
K	Kapitalni projekti
Kr	Krediti
KM	Konvertibilna marka
MFT	Ministarstvo finansija i trezora
MSP	Mala i srednja preduzeća
O	Odobreni projekti
OP	Operativni program
B	Budžet
PIMIS	Informacijski sistem za upravljanje javnim investicijama
PJI	Program javnih investicija
RS	Republika Srpska
SR/SSU	Strategija razvoja i Strategija socijalnog uključivanja
UN	Ujedinjene nacije
VS	Vlastita sredstva

LISTA SHEMA

SHEMA 1: PROGRAMSKI PRISTUP PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA I TESTIRANJE U ODNOSU NA NACRT SR/SSU	11
SHEMA 2: VEZA IZMEĐU PJI I PROCESA STRATEŠKOG PLANIRANJA I BUDŽETIRANJA – PJI KAO INSTRUMENT ZA PROGRAMIRANJE JAVNIH INVESTICIJA	12
SHEMA 3: VEZA IZMEĐU PJI I PROCESA STRATEŠKOG PLANIRANJA I BUDŽETIRANJA – PJI KAO INSTRUMENT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE	12
SHEMA 4: VEZA IZMEĐU PIMIS-A I BPMIS-A U INTEGRIRANOM SISTEMU FINANSIJSKOG UPRAVLJANJA REALIZACIJOM STRATEGIJA I PLANOVA	15
SHEMA 5: OKVIR ZA PRIPREMU PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA U 7 KORAKA ...	17

UKRATKO O PJI

ŠTA JE PROGRAM JAVNIH INVESTICIJA?

Program javnih investicija je instrument za identifikaciju, formulaciju i praćenje svih projekata koji se djelimično ili potpuno finansiraju iz javnih izvora sredstava – budžeta, kredita i donacija.

KO PRIPREMA PROGRAM JAVNIH INVESTICIJA?

Program javnih investicija pripremaju nadležna ministarstva finansija za institucije BiH, Federaciju BiH, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt. Ministarstvo finansija i trezora BiH jednom godišnje objedinjuje tri PJI u PJI BiH.

ZA ŠTA SLUŽI PROGRAM JAVNIH INVESTICIJA?

Kroz kontinuiran razvoj i koristeći sinergetske efekte povezivanja s naprecima u oblasti strateškog planiranja i upravljanja budžetom PJI dobija nove funkcije: izradu i praćenje implementacije dugoročnih i srednjoročnih planova vijeća ministara i vlada entiteta, praćenje projekata koji se finansiraju iz kredita kroz sistem za praćenje javnog duga i identifikaciju prioriternih projekata za finansiranje iz ipa i drugih donatorskih programa.

Implementacija ovih funkcija PJI omogućena je odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine Vijeća ministara BiH iz augusta 2014. godine i u zvaničnoj je primjeni za institucije BiH od 2015. godine.

KOMPONENTE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

PJI se sastoji iz razvojno-investicijskog programa, koji obuhvata projekte koji direktno doprinose socijalnom ili ekonomskom razvoju i programa razvoja administrativno-tehničkih kapaciteta koji nemaju direktan utjecaj na socioekonomski razvoj.

INFORMACIJSKI SISTEM ZA UPRAVLJANJE JAVNIM INVESTICIJAMA – PIMIS

Za upravljanje javnim investicijama razvijen je poseban softverski paket PIMIS (public investment management information system). PIMIS omogućava on-line identifikaciju projekata u standardiziranom formatu. Podaci o projektima kroz PIMIS web-aplikaciju dostupni su putem interneta (www.mft.gov.ba) svim zainteresiranim korisnicima.

PLANOVI ZA RAZVOJ PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

Razvoj PJI usmjeren je u pravcu izgradnje harmoniziranog sistema koji podržava izradu srednjoročnih planova razvoja i praćenja finansijske implementacije planova i strategija na državnom nivou.

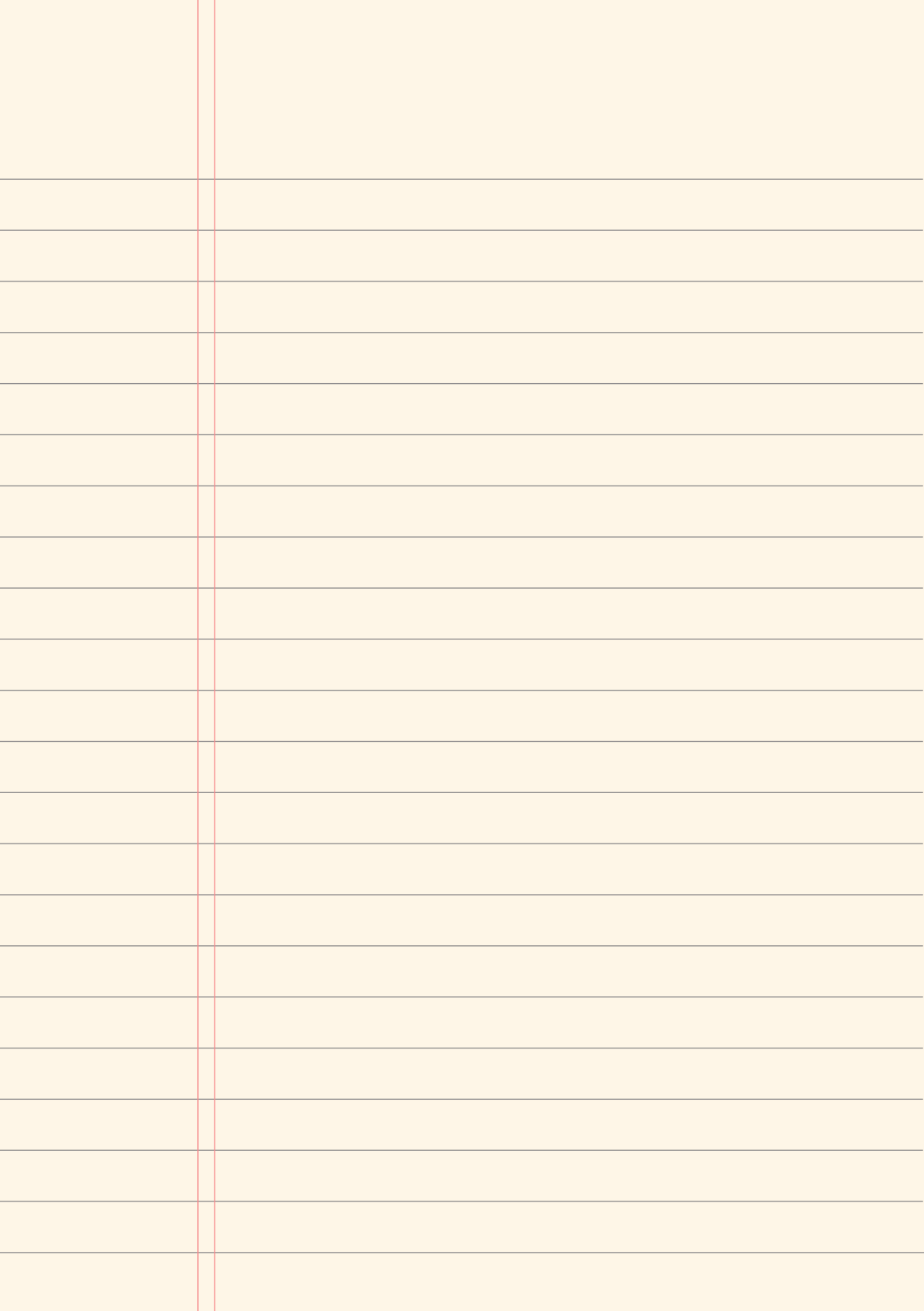
Planirano je da program javnih investicija uskoro obuhvati sve projekte za koje se koriste ili se planira korištenje javnih sredstava na svim nivoima vlasti i omogućiti kvalitetnu prioritizaciju projekta i optimalnu alokaciju sredstava.

PARTNERI ZA RAZVOJ PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

Razvoj PJI odvija se uz veoma dinamičnu saradnju ministarstava finansija na državnom i entitetskom nivou. Aktivno učešće u razvoju PJI imaju i druge institucije na BH i entitetskom nivou kao što su DEP, DEI, zavod za programiranje razvoja FBiH, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju Republike Srpske i institucije Brčko Distrikta BiH.

Intenzivna saradnja ostvorena je i s komplementarnim projektima iz oblasti javnih finansija i strateškog planiranja koji se finansiraju od EU i UNDP-a. Značaj razvoja PJI prepoznat je od razvojnih partnera BiH koji su do sada pružili značajnu podršku kroz tehničku pomoć – DFID i ADA i razvoj softvera, Kraljevina Holandija. Posebno je značajna podrška Švedske agencije za razvojnu saradnju SIDA-e, kojom je omogućen simultan i sinhroniziran razvoj PJI u ministarstvima finansija u entitetima i na državnom nivou i povezivanje PJI s procesom strateškog planiranja.

KONTEKST I METODOLOGIJA

KONTEKST I METODOLOGIJA IZRADE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA INSTITUCIJA BIH

Program javnih investicija i strateški razvojni okvir

Program javnih investicija institucija BiH (PJI institucija BiH) priprema se u formatu razvojnog dokumenta radi stvaranja pretpostavki za postepeno uvođenje sistema srednjoročnog finansijskog planiranja investicija u skladu sa strateškim planovima razvoja i srednjoročnim planovima institucija Vijeća ministara BiH.

U nedostatku usvojenih strateških planova razvoja na svim nivoima testiranje nove strukture PJI institucija BiH urađeno je samo za institucije BiH. U saradnji s Direkcijom za ekonomsko planiranje struktura razvojnog dijela PJI institucija BiH prilagođena je da prati strukturu strateških ciljeva: Nacrt Strategije razvoja i Nacrt Strategije socijalnog uključivanja (SR/SSU).

Projekti u PJI institucija BiH klasificirani su po razvojnom kriteriju na osnovu kojeg je iz PJI institucija BiH izdvojen Razvojno-investicijski program, koji obuhvata projekte koji direktno doprinose socijalnom ili ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine.

Ostali projekti kojima se u različitim aspektima unapređuju uvjeti rada institucija kroz investicije u izgradnju administrativno-tehničkih kapaciteta, ali nemaju direktan utjecaj na socioekonomski razvoj, obuhvaćeni su zbirnim pregledom PJI institucija BiH.

Razvojno-investicijski program bazira se na programskoj strukturi od četiri operativna programa¹, koji su u cilju testiranja nove metodologije definirani u skladu s osnovnim strateškim ciljevima Nacrta SR/SSU. (Shema 1).

PJI omogućava pregled i praćenje razvojnih investicija po strateškim ciljevima i rezultatima

Shema 1: Programski pristup Programa javnih investicija i testiranje u odnosu na Nacrt SR/SSU

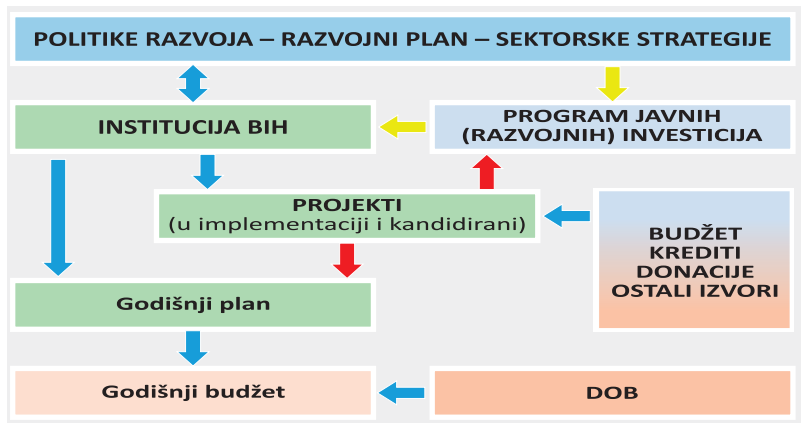
¹Konkurentnost, Zapošljavanje, Održivi razvoj i Socijalna uključenost

Istovremeno s uvođenjem nove strukture PJI, koja omogućava identifikaciju i praćenje razvojnih projekata, Ministarstvo finansija i trezora BiH dodatno je dogradilo PJI u instrument za upravljanje procesom strateškog planiranja za institucije BiH.

Sheme 2 i 3 ilustriraju razvoj PJI u ovom pravcu.

U Shemi 2 prikazano je početno stanje prije početka razvoja PJI. Obuhvat projekata bio je ograničen i veze PJI s procesom strateškog planiranja i budžetiranja bile su uspostavljene samo za mali dio ukupne javne potrošnje.

Nove funkcije razvijene u okviru PJI i PIMIS-a obuhvataju srednjoročno planiranje, planiranje potreba za kreditnim zaduženjima i prioritizaciju donatorske pomoći

Shema 2: Veza između PJI i procesa strateškog planiranja i budžetiranja – PJI kao instrument za programiranje javnih investicija

Shema 3: Veza između PJI i procesa strateškog planiranja i budžetiranja – PJI kao instrument za strateško planiranje

U Shemi 3 prikazan je PJI kao instrument za razvojno i srednjoročno planiranje s operativnim funkcijama u institucijama BiH na dva nivoa.

Na prvom nivou sve tekuće i planirane aktivnosti institucija definiraju se kroz projekte u skladu sa strukturom propisanom u PJI za identifikaciju projekata. Projekti se definiraju tako da su usmjereni na realizaciju ciljeva razvoja u skladu sa strateškim razvojnim okvirom BiH, a procijenjena sredstva za njihovu realizaciju predstavljaju finansijski okvir za implementaciju tih strategija.

Nakon unosa informacija o projektima u PJI putem specijalno razvijenog softvera PIMIS moguć je cjelovit pregled i praćenje svih aktivnosti i projekata potrebnih za realizaciju strateških ciljeva.

Na drugom nivou PJI omogućava institucijama da iz skupa projekata definiranih za realizaciju dugoročnih strategija definiraju prioritete projekata koji će se implementirati u okviru srednjoročnih (trogodišnjih) planova institucija. Ovako definirani srednjoročni planovi razvoja u potpunosti su usaglašeni s DOB-om i drugim izvorima finansiranja, a PJI pruža konsistentan okvir za njihovu izradu i finansijsko praćenje realizacije.

Na osnovu srednjoročnih planova institucije definiraju godišnje planove rada čija se realizacija prati kroz sisteme koji su razvijeni u okviru budžetskog planiranja i praćenja i kroz druge sisteme za finansijsko praćenje koji su razvijeni za pojedine izvore. Tako će se projekti koji se finansiraju iz kredita moći finansijski pratiti u sistemima za upravljanje dugom, projekti iz EU-integracija u sistemima razvijenim u tu svrhu i tako dalje.

Implementacija instrumenata i procedura za srednjoročno planiranje u institucijama BiH

Ovaj je model Odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine Vijeća ministara BiH iz avgusta 2014. godine u zvaničnoj primjeni za institucije BiH.

Odlukom je MFTBiH dobilo mandat za pružanje stručne podrške institucijama na izradi srednjoročnih planova na osnovu sistema razvijenih za upravljanje javnim investicijama. PIMIS je određen kao informacijski sistem za upravljanje javnim/razvojnim investicijama koji omogućava svim budžetskim korisnicima – institucijama Bosne i Hercegovine mrežni pristup za planiranje i praćenje svih projekata/programa koji su definirani Strateškim okvirom i srednjoročnim i godišnjim planovima i doprinose realizaciji razvojnih ciljeva.

Odlukom Vijeća ministara iz avgusta 2014. PJI i PIMIS će od 2015. godine predstavljati osnovne instrumente za izradu i praćenje izvršenja srednjoročnog programa rada Vijeća ministara i srednjoročnih planova rada institucija BiH

Uvođenje u FBiH/kantone je u toku i osnove ovog modela ugrađene su u nacрте novih propisa o upravljanju javnim investicijama i strateškom planiranju. U Republici Srpskoj model je još u fazi diskusije između ključnih institucija.

Zaključak Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je na svojoj 94. sjednici, održanoj 09.05.2014. godine, usvojio Informaciju o uspostavljenom Informacijskom sistemu za upravljanje javnim investicijama (PIMIS) i s tim u vezi donio sljedeće zaključke:

- Svi korisnici budžeta institucija BiH zaduženi su planiranje i kandidiranje projekata obavljati on-line putem Elektronskog obrasca za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa u PIMIS sistemu.
- Istovremeno, svi budžetski korisnici odnosno institucije BiH obavezni su unijeti sve svoje projekte u PIMIS sistem putem Obrasca, bez obzira na njihovu vrstu, tip, status, izvor i način finansiranja, te ih redovno ažurirati.

Specijalno
razvijen
softver PIMIS
omogućava
formulaciju
i praćenje
razvojnih
projekata
i drugih
oblika javne
potrošnje u
jedinstvenom
okviru

PIMIS

Kao informacijska podrška trenutnim i planiranim funkcijama PJI, Ministarstvo finansija i trezora BiH je u saradnji s Ministarstvom finansija Republike Srpske i Federalnim ministarstvom finansija razvilo i uvelo u upotrebu novi informacijski sistem za upravljanje javnim investicijama PIMIS² i novi Obrazac za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa (IP obrazac). PIMIS je dostupan na www.mft.gov.ba.

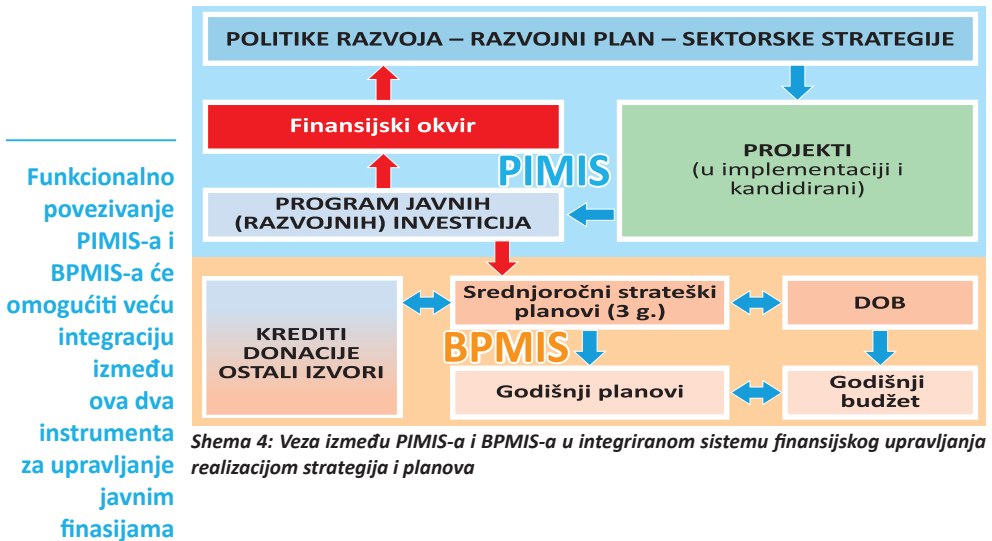
Obrazac za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa napravljen je da zadovolji najviše standarde planiranja javnih/razvojnih investicija. Obrazac omogućava prikupljanje podataka od značaja za proces strateškog razvojnog planiranja kao i za proces evropskih integracija.

PIMIS omogućava standardiziranu prezentaciju i prioritizaciju projekata u okviru institucije, praćenje finansijske implementacije i izvještavanje u više standardnih i specijalnih korisničkih formata.

²Public Investment Management Information System

Novim informacijskim sistemom omogućeno je i popunjavanje Obrasca za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa u elektronskoj formi, on-line. PIMIS značajno unapređuje komunikaciju između budžetskih korisnika i ministarstva finansija, a time i praćenje i kontrolu podataka o projektima.

Povezivanjem PIMIS-a s informacijskim sistemom za planiranje i upravljanje budžetom BPMIS³ ostvarit će se integracija sistema finansijskog praćenja projekata na svim nivoima planiranja. Shema 4 ilustrira vezu između PIMIS-a i BPMIS-a.

Isti metod izrade PJI moguće je primijeniti u entitetima, Brčko distriktu BiH i Institucijama BiH i na taj način objediniti podatke o tekućim i planiranim razvojnim projektima iz programa javnih investicija za Bosnu i Hercegovinu. Objedinjeni podaci o investicijama u socijalni i ekonomski razvoj svrstani po strateškim ciljevima razvoja predstavljat će dobru osnovu za transformaciju Programa javnih investicija u Nacionalni razvojni plan.

³Budget Planning and Management Information System

Ciljevi i metodologija za pripremu PJI institucija BiH

Metodologija izrade PJI institucija BiH ima za cilj omogućiti postepeno ostvarivanje sljedećih ciljeva:

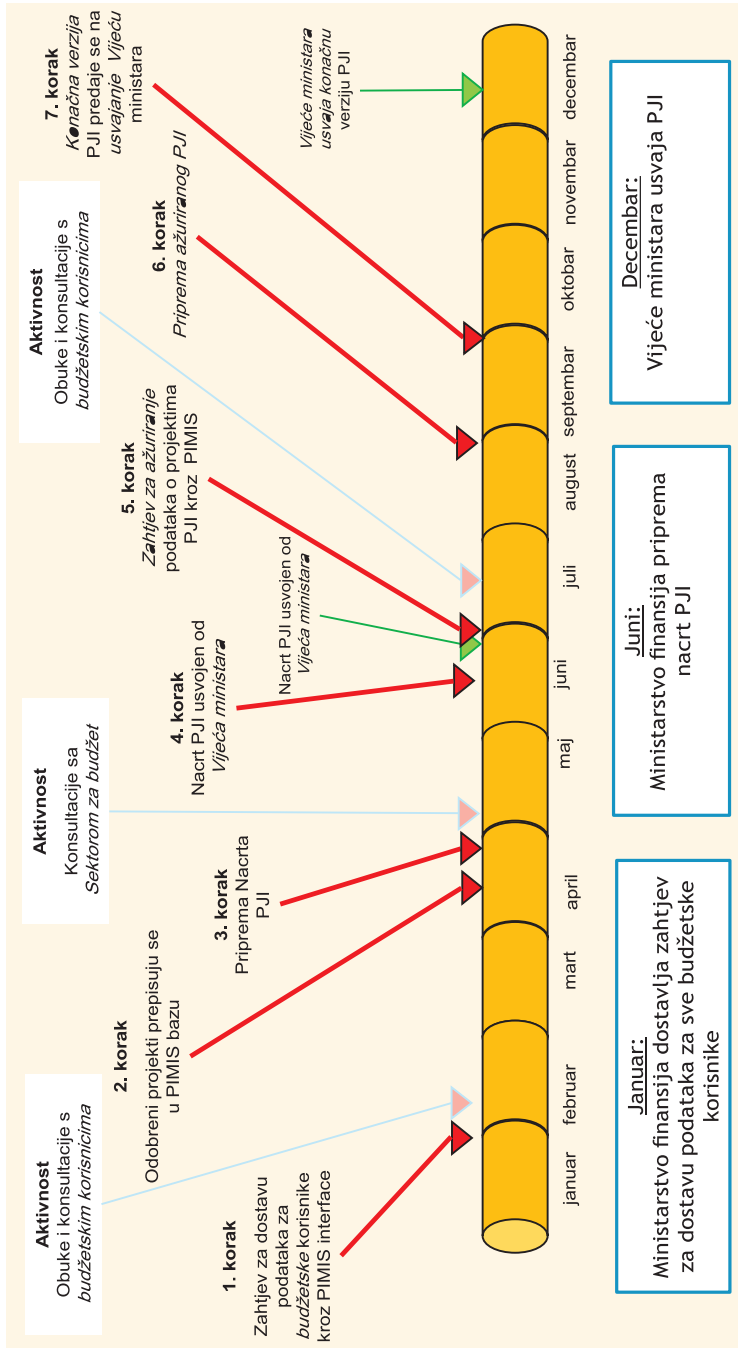
- povezivanje s makroekonomskim i sektorskim strategijama i provođenje dogovorenih politika u programe i projekte;
- koordinaciju i usmjeravanje vanjskih izvora finansiranja u prioritetne oblasti razvoja;
- bolje upravljanje javnim finansijama kroz usklađenost s procesom planiranja budžeta;
- stvaranje okvira za pripremu, implementaciju i praćenje projekata.

Osnovne karakteristike PJI institucija BiH su:

- okvir planiranja ulaganja od tri godine u skladu s periodom određenim za pripremu Dokumenta okvirnog budžeta;
- usaglašenost kalendara pripreme Programa javnih investicija s kalendarom za pripremu Dokumenta okvirnog budžeta;
- fleksibilnost – priprema se svake godine po “rolling” sistemu;
- klasifikacija projekata prema izvjesnosti finansiranja – posebno su predstavljeni projekti za koje su odobrena sredstva, za razliku od projekata koji odražavaju planove i buduće zahtjeve budžetskih korisnika za finansiranjem projekata;
- usaglašenost odobrenih i planiranih projekata sa sredstvima planiranim Dokumentom okvirnog budžeta;
- za prvu godinu trogodišnjeg perioda PJI institucija BiH uključuje samo projekte koji su jasno formulirani i imaju osigurano finansiranje;
- za ostale godine PJI institucija BiH uključuje projekte koji su jasno formulirani, te ispunjavaju razvojne i logičke kriterije;
- testirana je veza između odobrenih i kandidiranih projekata javnih investicija sa strateškim ciljevima iz Nacrta SR/SSU i sektorskim/institucionalnim strateškim planovima;
- uveden je metod za određivanje prioritizacije projekata za institucije koje kandidiraju projekte za PJI institucija BiH.

Okvir za pripremu PJI institucija BiH definiran je u sedam osnovnih koraka prikazanih u Shemi 5.

Kalendar pripreme PJI je usaglašen sa potrebama sistema za srednjoročno planiranje i sa kalendarom pripreme budžeta

Shema 5: Okvir za pripremu Programa javnih investicija u sedam koraka

Korak 1:

Do 31. januara svake godine Ministarstvo finansija i trezora/Sektor za koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći (u daljnjem tekstu Ministarstvo) dostavlja budžetskim korisnicima Zahtjev za dostavu podataka za pripremu Prijedloga PJI institucija BiH. Obrazac i uputstvo za popunjavanje sastavni su dio PIMIS aplikacije i dostupni su on-line. Na osnovu Instrukcije za popunjavanje Obrasca Sektor za koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći organizira seriju obuka i pruža pomoć budžetskim korisnicima pri identifikaciji i prijavi projekata. Obuke se organiziraju kao zajedničke radionice i kao pojedinačna podrška budžetskim korisnicima.

Korak 2:

Do 15. aprila Ministarstvo odobrava dostavljene podatke o projektima i daje nalog za prijepis projekata u PIMIS.

Korak 3:

Od 28. aprila Ministarstvo počinje pripremu Prijedloga programa javnih investicija i obavljaju se konsultacije sa Sektorom za budžet radi usaglašavanja finansijskih podataka o projektima s podacima iz Nacrta DOB-a.

Korak 4:

Do 15. juna Ministarstvo dostavlja Prijedlog programa javnih investicija institucija BiH Vijeću ministara BiH na usvajanje. Do 30. juna Vijeće ministara BiH usvaja Prijedlog PJI institucija BiH. Usvojeni Prijedlog PJI institucija BiH objavljuje se na web-stranici Ministarstva finansija i trezora.

Korak 5:

Do 1. jula Ministarstvo šalje budžetskim korisnicima Zahtjev za ažuriranje podataka s rokom za dostavu podataka do 1. augusta. U tom periodu Ministarstvo obavlja dodatne konsultacije s budžetskim korisnicima oko ažuriranih podataka o projektima.

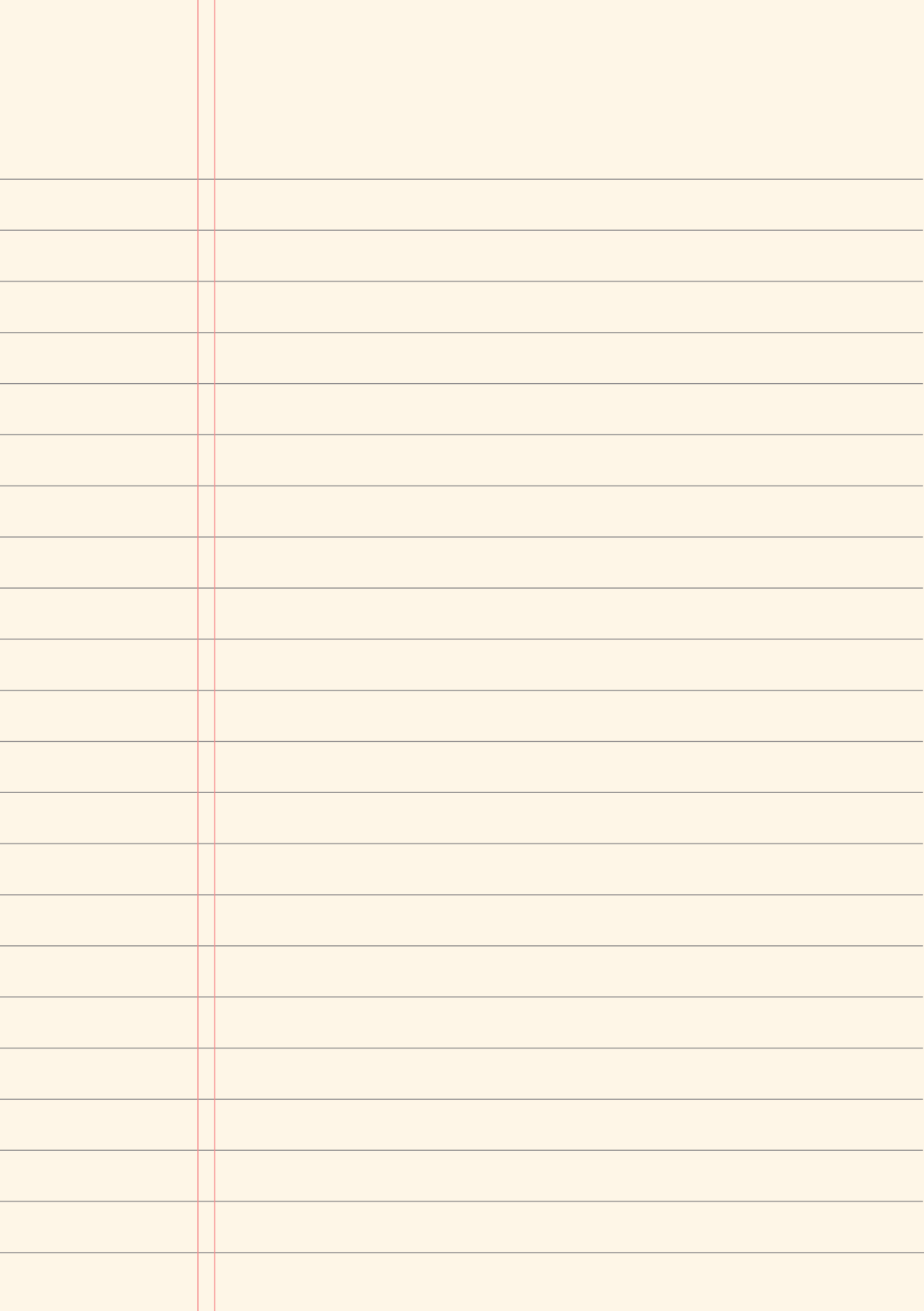
Korak 6:

Od 1. septembra, nakon što budžetski korisnici u skladu s kalendarom za pripremu budžeta dostave zahtjeve Sektoru za budžet institucija BiH, u skladu s definiranim budžetskim ograničenjima, Ministarstvo počinje pripremu Ažuriranog prijedloga PJI institucija BiH.

Korak 7:

Do 1. oktobra Ministarstvo predaje Ažurirani prijedlog PJI institucija BiH kao konačnu verziju Vijeću ministara BiH na usvajanje.

**RIP
RAZVOJNO-
INVESTICIJSKI
PROGRAM**

RAZVOJNO-INVESTICIJSKI PROGRAM⁴

Razvojno-investicijski program dio je PJI kojim se definiraju razvojni projekti za realizaciju strateških ekonomskih i socijalnih ciljeva. U programu su razvojni projekti svrstani prema strateškim ciljevima iz Nacrta Strategije razvoja BiH i Nacrta Strategije socijalnog uključivanja (SR/SSU). Za svaki od ključnih strateških ciljeva iz Nacrta SR/SSU definiran je po jedan Operativni program (OP). Tako se Razvojno-investicijski program sastoji od sljedeća četiri operativna programa:

- OP 1: konkurentnost,
- OP2: zapošljavanje,
- OP3: održivi razvoj,
- OP4: socijalna uključenost.

Povezivanjem projekata iz PJI institucija BiH sa strateškim ciljevima razvoja omogućena je i izrada preliminarnog Finansijskog okvira Nacrta SR/SSU, a time i stvorena osnova za finansijsko praćenje realizacije strategija. Pored toga, povezivanje projekata iz PJI institucija BiH sa strateškim planovima doprinosi i izgradnji kriterija za odlučivanje o budućim projektima i alokaciji razvojnih sredstava na projekte javnih investicija.

Sadržaj budućeg Nacionalnog razvojnog plana, koji je osnova za izradu strateškog okvira za korištenje IPA fondova i napredak u procesu Evropskih integracija, zasnivat će se na projektima iz Programa javnih investicija koji doprinose realizaciji strateških razvojnih ciljeva. U tom kontekstu Program javnih investicija treba predstavljati i jedan od ključnih referentnih dokumenata za izradu Nacionalnog razvojnog plana.

⁴Izrađen na testnoj osnovi na osnovu predloženih strateških ciljeva iz Nacrta SR/SSU BiH.

Operativni program 1: Konkurentnost

Karakteristike programa

Operativni program konkurentnost sadrži četiri potprograma u skladu s ciljevima i potciljevima Nacrta SR/SSU:

1. Klasteri,
2. Kompetentnost ljudskih resursa,
3. Naučno-tehnološka i poslovna infrastruktura,
4. Jedinstven ekonomski prostor.

Potprogram „Klasteri“ odnosi se na razvoj inovativnih tehnologija, vještina zaposlenika, mape klastera i definiranje politika razvoja klastera.

Potprogram „Kompetentnost ljudskih resursa“ odnosi se na problem nedovoljno obrazovane radne snage i poboljšanje obrazovnog sistema od najnižeg do najvišeg nivoa, kroz porast uključenosti u obrazovanje, poboljšanjem performansi obrazovnog sistema i uključivanja bh. dijaspore u razvojne procese u zemlji.

Potprogram „Naučno-tehnološka i poslovna infrastruktura“ odnosi se na jačanje inovativno-tehnoloških aktivnosti i povezivanje s preduzećima, jačanje savremene naučno-tehnološke baze, koja podrazumijeva i adekvatna finansijska ulaganja.

Potprogram „Jedinstven ekonomski prostor“ odnosi se na unapređenje jedinstvenog ekonomskog prostora prije svega kroz prihvatanje EU-pravila i standarda, te uključivanje BiH u šire regionalno i EU-tržište, čime će se prevazići problem uspostavljanja jedinstvenog ekonomskog prostora unutar BiH. Na ovaj se način stvaraju preduvjeti snažnijeg ekonomskog i društvenog razvoja u BiH i prevazilazi problem apsorpcijskih mogućnosti veoma malog i platežno inferiornog tržišta.

Operativni program 2: Zapošljavanje

Karakteristike programa

Operativni program Zapošljavanje sadrži tri potprograma u skladu s ciljevima i potciljevima Nacrta SR/SSU:

1. Razvoj MSP i otvaranje novih radnih mjesta;
2. Funkcioniranje tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja;
3. Poboljšanje vještina na tržištu rada, strukovnog obrazovanja i treninga.

Potprogram „Razvoj MSP i otvaranje novih radnih mjesta“ odnosi se na rješavanje problema nepovoljnog ambijenta za razvoj preduzetništva i nedostataka za brzi razvoj MSP, nerazvijene preduzetničke kulture, niskog broja MSP po glavi stanovnika u BiH, te potrebe za generiranjem značajnog broja radnih mjesta putem razvoja MSP.

Potprogram „Funkcioniranje tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja“ sadrži projekte kojima se utječe na stvaranje fleksibilnog ambijenta zapošljavanja, razvijanje sistema finansiranja aktivnih mjera zapošljavanja, te ublažavanje dugoročne nezaposlenosti.

Potprogram „Poboljšanje vještina na tržištu rada, strukovnog obrazovanja i treninga“ odnosi se na potrebu za povećanjem nivoa znanja o preduzetništvu i razvoj preduzetničke kulture kroz sve vidove obrazovanja.

Operativni program 3: Održivi razvoj

Karakteristike programa

Operativni program Održivi razvoj sadrži tri potprograma u skladu s ciljevima i potciljevima Nacrta SR/SSU:

1. Poljoprivreda, proizvodnja hrane i ruralni razvoj;
2. Ekologija i razvoj energetske potencijala;
3. Transport i komunikacije.

U potprogramu „Poljoprivreda, proizvodnja hrane i ruralni razvoj“ uključeni su projekti kojima se definiraju budući pravci razvoja Sektora, u skladu s EU-politikama poljoprivrede. Projekti se također odnose na razvoj poljoprivrede na bazi korištenja prirodnih konkurentskih prednosti, modernizaciju poljoprivredne proizvodnje u cilju povećanja efikasnosti, konkurentnosti i koncepta održivog razvoja ruralnog područja.

Potprogram „Ekologija i razvoj energetske potencijala“ odnosi se na neophodnost ostvarivanja ekonomskog rasta zajedno s poboljšanim kvalitetom života. U procesu približavanja BiH Evropskoj uniji pitanja okoliša postaju sve značajnija. To podrazumijeva transpoziciju zakonodavstva kao i odgovarajući institucionalni kapacitet za sprovođenje promjena u skladu sa standardima EU. Također je nužno imati u vidu energetske budućnost s aspekata sigurnosti snabdijevanja i održivog iskorištavanja postojećih izvora energije.

Potprogram „Transport i komunikacije“ odnosi se na optimalan razvoj svih vidova transporta, usklađivanje s EU-transportnom politikom, te na taj način postizanje zadovoljavajućeg nivoa svih usluga uz dostignuće promoviranog i praktično primjenljivog intermodalnog transporta i sistema inteligentnog transporta (ITS), kao najviših oblika modernog i ekonomičnog transporta. Pored ovog, nužno je usmjeriti razvoj modernih komunikacijskih sistema koji su infrastruktura budućnosti za prijenos informacija i znanja, što predstavlja preduvjet za povećanje konkurentnosti i zaposlenosti.

Također je nužno imati u vidu energetska budućnost s aspekata sigurnosti snabdijevanja i održivog iskorištavanja postojećih izvora energije.

Operativni program 4: Socijalna uključenost

Karakteristike programa

Operativni program Socijalna uključenost sadrži šest potprograma u skladu s ciljevima i potciljevima SR/SSU:

1. Socijalna politika u funkciji zapošljavanja;
2. Poboljšati položaj porodica s djecom;
3. Poboljšati obrazovanje;
4. Poboljšati zdravstvenu zaštitu;
5. Poboljšati penzijsku politiku;
6. Poboljšati položaj osoba s invaliditetom.

Potprogram „Socijalna politika u funkciji zapošljavanja“ odnosi se na reformu sistema socijalne zaštite i težište stavlja na razvoj vještina pojedinca i pružanje podrške na putu do zapošljavanja i ekonomskog osamostaljenja. Socijalnu zaštitu povezujemo sa zapošljavanjem kao primarnom podlogom socijalnog uključivanja i aktivne socijalne zaštite.

Potprogram „Poboljšati položaj porodica s djecom“ odnosi se na poboljšanje položaja porodica s djecom kao platforme za poboljšanje socijalnog razvoja djeteta. Položaj djece razmatra se u kontekstu siromaštva i to različitih vrsta lišenosti (u ishrani, zdravstvenoj njezi, obrazovanju i sigurnosti u toku djetinjstva), aktivnosti roditelja/hranitelja (zaposlen/nezaposlen), obrazovnog nivoa roditelja, pripadnost skupini nacionalnih manjina (romska populacija), invalidnost djeteta, nedostatak roditeljske brige/njege, nasilja u porodici, što može imati dugoročne posljedice međugeneracijskog prijenosa siromaštva, sklonosti ka kriminalitetu i zapadanju u različite oblike ovisnosti.

Potprogram „Poboljšati obrazovanje“ odnosi se na poboljšanje kompetencija populacije te veći obuhvat stanovništva obrazovanjem kroz redovne vidove obrazovanja, kvalitetno i dostupno predškolsko obrazovanje, uvođenje i razvoj koncepta cjeloživotnog učenja.

Potprogram „Poboljšati zdravstvenu zaštitu“ uzima u obzir nepovoljne demografske trendove (starenje populacije i nizak rast populacije) i nisku stopu formalne zaposlenosti, adresira nepovoljan odnos broja zaposlenih koji uplaćuju doprinose i broja zdravstveno osiguranih lica u odnosu na zemlje u regionu, nedovoljnu pokrivenost zdravstvenim osiguranjem, značajne razlike između entiteta i kantona u Federaciji BiH u pogledu pokrivenosti zdravstvenim osiguranjem, nizak nivo potrošnje „per capita“ u odnosu na zemlje u regionu, visok dio participacije u ukupnoj potrošnji na zdravstvene usluge, te nepovoljna struktura potrošnje u sektoru zdravstva, od čega su izdvajanja na preventivne programe dosta niska, dok su izdvajanja na usluge kurativne i rehabilitacijske njege visoka.

Potprogram „Poboljšati penzijsku politiku“ odnosi se na potrebu za kreiranje dugoročno održivog sistema penzijskog invalidskog osiguranja, postizanje adekvatnog nivoa penzija i boljeg životnog standarda penzionera.

Potprogram „Poboljšati položaj osoba s invaliditetom“ odnosi se na pružanje podrške osobama s invaliditetom, koje prema UN-konvenciji uključuju osobe s dugoročnim fizičkim, mentalnim, intelektualnim ili čulnim umanjenim sposobnostima koje u interakciji s različitim barijerama mogu otežati njihovo puno učešće u društvu.

Horizontalni ciljevi strategije

Horizontalni ciljevi Nacrta SR/SSU jesu Makroekonomska stabilnost i Evropske integracije. Ovi ciljevi horizontalno doprinose ukupnom socioekonomskom razvoju i zbog toga nisu svrstani u Operativne programe.

Cilj Makroekonomska stabilnost sadrži tri potcilja:

1. Razvoj finansijskih tržišta;
2. Vanjski sektor;
3. Javne finansije.

Potcilj „Razvoj finansijskih tržišta“ odnosi se na potrebu za održavanjem stabilnosti i daljnjem razvoju i diverzifikaciji finansijskog sektora i finansijskih instrumenata. Ovo se prvenstveno odnosi na razvoj nekomercijalnih javnih obveznica, modernizaciju finansijskih regulatora i supervizije u skladu s međunarodnim standardima uz naglasak postizanja optimalne ravnoteže između troškova i koristi regulacije.

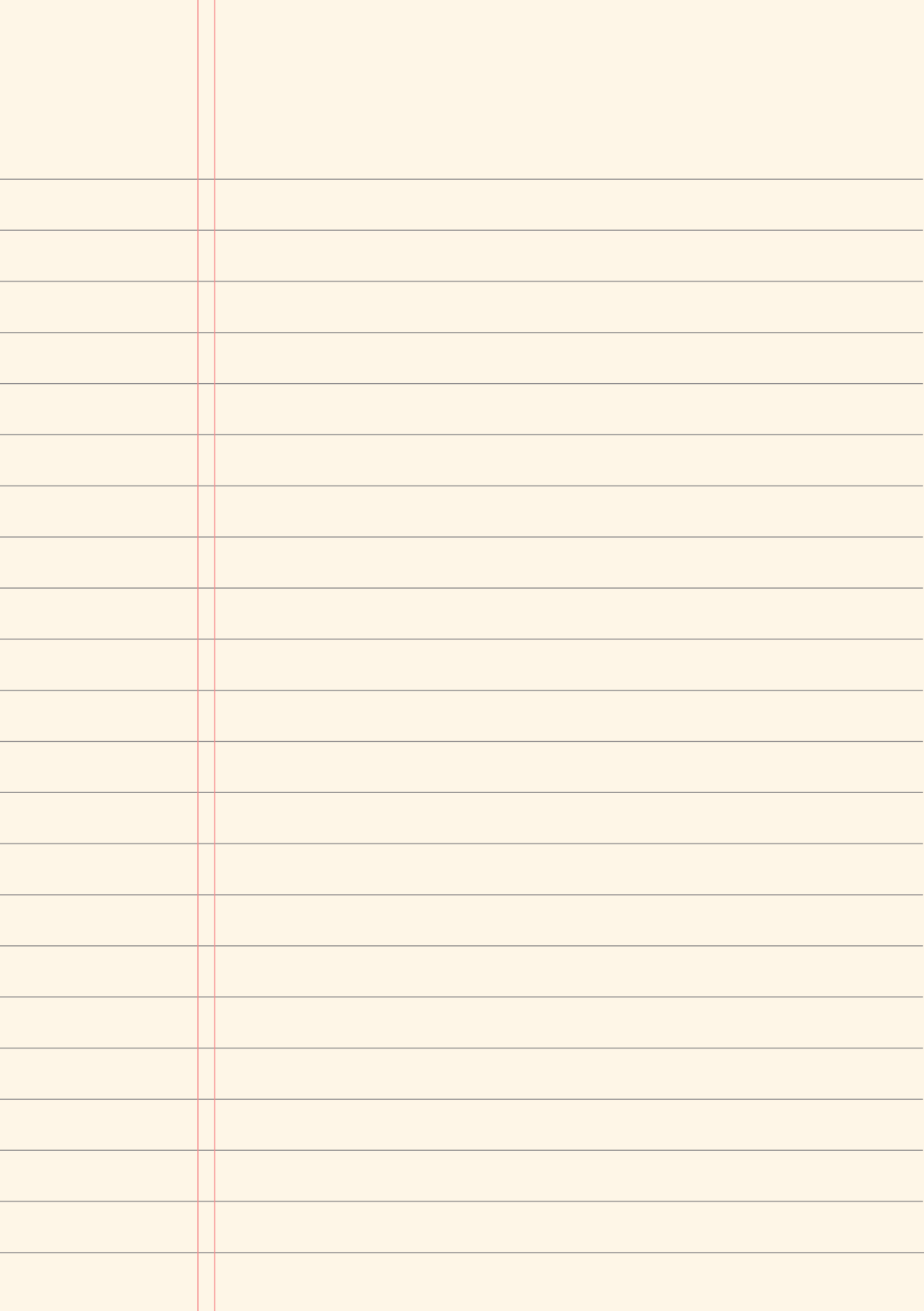
Potcilj „Vanjski sektor“ odnosi se na potrebu za izgradnjom institucija i instrumenata podrške izvozu i uvozu, adekvatan razvoj kompetencija kao preduvjet za povećanje izvoza, kao i jačanje svijesti potrošača u BiH o potrebi smanjenja uvozne ovisnosti i kvalitetu domaćih proizvoda kao doprinos smanjenju vanjskotrgovinskog deficita.

Potcilj „Javne finansije“ odnosi se na modernizaciju poreznih administracija u BiH u skladu sa standardima EU, u cilju doprinosu povećanju efikasnosti rada uprava, uklanjanju fiskalnih prepreka, smanjenju operativnih troškova i izbjegavanju plaćanja poreza, kao i smanjenju troškova poštovanja poreznih propisa od poreznih obveznika, što je od velike važnosti za održavanje likvidnosti preduzeća i konkurentnosti istih.

Cilj Evropske integracije

Javne investicije koje doprinose cilju Nacrta SR/SSU Evropske integracije integrirane su u okviru gore opisana četiri Operativna programa Razvojno-investicijskog programa.

EVOLUCIJA PJI

KLJUČNE OBLASTI ZA DALJNJE UNAPREĐENJE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

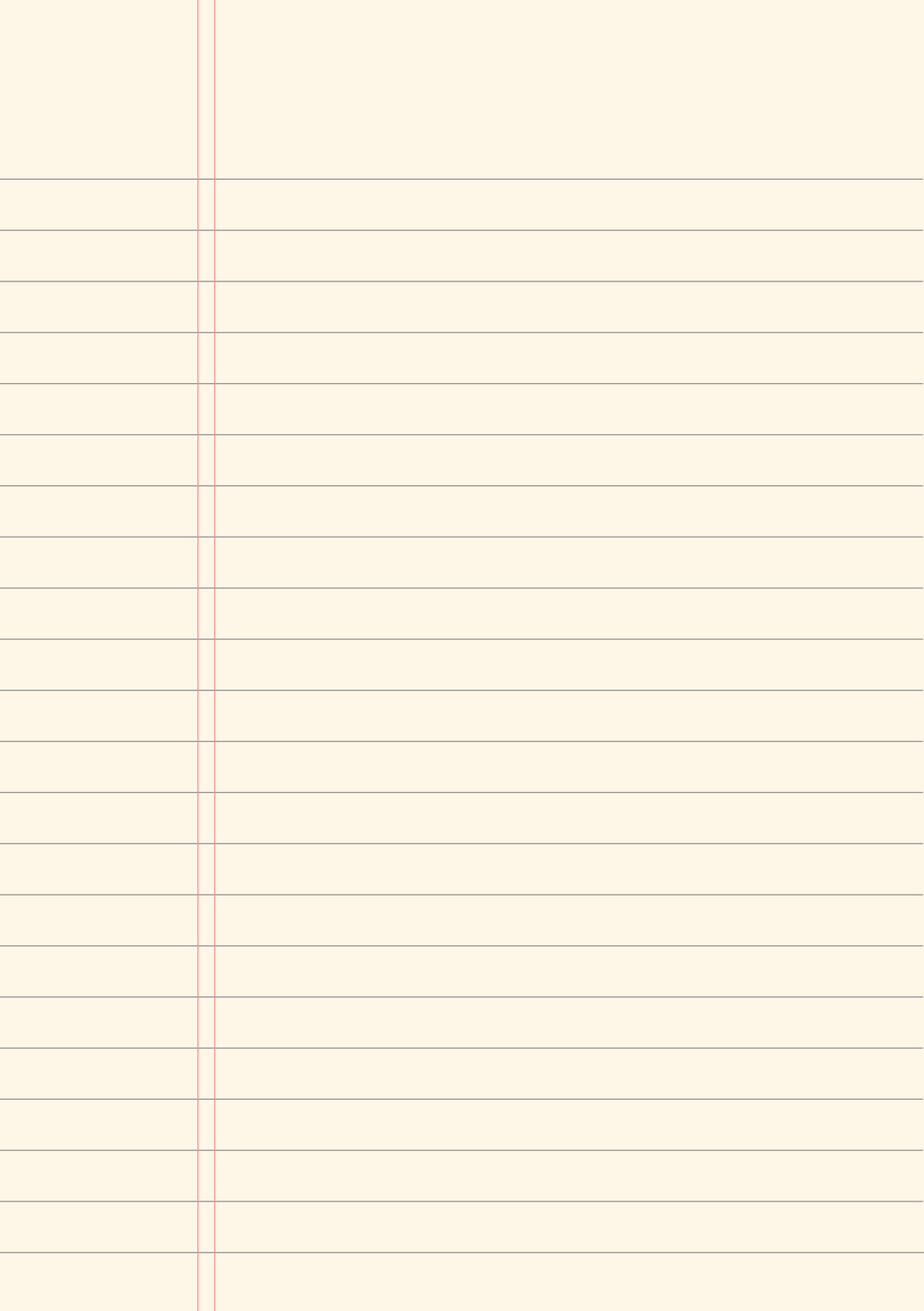
Daljnijm unapređenjem Programa javnih investicija i njegovom postepenom transformacijom u instrument za finansijsko praćenje realizacije dugoročnih i srednjoročnih programa/planova rada i konačno u Nacionalni razvojni plan sadržaj ovog dokumenta sve će više odražavati razvojne investicijske prioritete konzistentne sa srednjoročnim programom rada Vijeća ministara i planovima rada Institucija BiH, kao i strateškim okvirom u kojem se ti planovi definiraju (Shema 3).

Jedan od osnovnih preduvjeta za ostvarenje ovog cilja je dalje unapređenje procesa strateškog planiranja i programskog budžetiranja na državnom nivou i na nivou entiteta, Distrikta Brčko i kantona kao i kapaciteta institucija za kvalitetno utvrđivanje i formulaciju razvojnih projekata i planiranje rashoda.

Doprinos ovom procesu u domenu odgovornosti tri ministarstva finansija i Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH uključuje:

- daljnje unapređenje strateških smjernica za planiranje ulaganja i donošenje investicijskih odluka;
- izradu detaljnog pregleda projekata po strateškim ciljevima svih nivoa vlasti u BiH i analize dosadašnjih investicijskih odluka (u saradnji s nadležnim institucijama na nivou BiH i u entitetima);
- analizu nedostajućih sredstava za realizaciju strateških ciljeva (u saradnji sa Sektorima za budžet ministarstava finansija);
- razvijanje sistema za prioritizaciju projektnih ideja u okviru koordinacije izrade srednjoročnih planova institucija na nivou institucija BiH i entiteta;
- dalje usaglašavanje procesa planiranja javne potrošnje s procesom pripreme budžeta (u saradnji sa sektorima za budžet ministarstava finansija);
- finansijsko praćenje realizacije projekata iz srednjoročnog programa rada Vijeća ministara, vlada entiteta i plana rada institucija;
- prilagođavanje informacijske osnove i mehanizama za upravljanje procesom identifikacije, prioritizacije i praćenja projekata iz oblasti Evropskih integracija (u saradnji s Direkcijom za evropske integracije);
- dalji razvoj kapaciteta ministarstava finansija za upravljanje javnim investicijama;
- dalja koordinacija razvoja Programa javnih investicija s entitetima i Brčko distriktom BiH, zasnovanog na zajednički razvijenim metodologijama.

Razvoj PJI je usmjeren u pravcu izgradnje sistema za praćenje javne potrošnje, izradu srednjoročnih planova razvoja i praćenje finansijske implementacije planova i strategija

Pripremljeno Ministarstvo finansija i trezora BiH
Sektor za koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći
uz tehničku pomoć projekta „Razvoj kapaciteta u ministarstvima finansija na
nivou BiH i na entitetskom nivou za efikasno upravljanje javnim investicijama“,
finansiranog od Švedske agencije za razvojnu saradnju- Sida.

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

EMBASSY OF SWEDEN

Project funded by SIDA

TRIPLELINE
CONSULTING